

<Tục ngữ tiếng Nhật > Tetsu wa atsui uchi ni utte

Rèn sắt khi còn nóng

Sắt rất cứng, nhưng nếu bị nung nóng thì nó sẽ mềm ra và khi ta dùng búa đánh vào thì rất dễ tạo hình.

Người ta thường nói rằng khi còn trẻ thì đầu óc còn linh hoạt, nhưng càng nhiều tuổi thì “đầu càng cứng” lên, tức là “không còn linh hoạt” nữa. Vì thế, câu tục ngữ này muốn nói rằng “Khi còn trẻ thì ta nên chăm chỉ học tập và rèn luyện để có được những kinh nghiệm có lợi cho bản thân sau này”. Tương tự như câu tục ngữ trong tiếng Việt “dạy con từ thừa con thơ” vậy.

Nói như vậy, nhưng khi trẻ, trong quá trình tích lũy kinh nghiệm cho cuộc sống sau này, cũng không ít người gặp phải những vấn đề khó khăn không vượt qua được, và lâm vào tình trạng thất vọng.

Nhưng nếu ta vượt qua được, thì cũng lại là nhờ có sức trẻ. Vì vậy khi còn trẻ, hãy cố gắng “nhồi” những kiến thức cho mình, đừng bỏ cuộc.

Từ “nóng” trong câu tục ngữ này không có nghĩa là “nhiệt độ cao” mà có nghĩa là “tinh thần cao”, “tham vọng cao”, nó thể hiện tinh thần nhiệt huyết, lòng quan tâm của con người. Câu tục ngữ này còn muốn nói rằng “Nếu khi có chuyện gì xảy ra thì hãy giải quyết ngay”, đừng “bỏ chạy”.

Gần đây trong tiếng Nhật có cách nói “Quyết tâm Narita” có nghĩa là “vì vốn không nói tiếng Anh giỏi, nên sau khi đi du lịch nước ngoài về, nhiều người bắt tay ngay vào việc học tiếng Anh”. Có thể nói, đây cũng là một hình thức “Rèn sắt khi còn nóng” vậy.

<日本のことわざ> 一鉄は熱いうちに打て一

鉄は硬いものですが、熱すると軟らかくなり、力を加えると形を変えることができます。

一般的に人間は若い頃にはものの考え方に柔軟性がありますが、年を取ると「頭が硬く」（融通が利かなく）なると言われます。そのことから「若いうちによく学習し困難なことにも挑戦することがその後の人生に有益である」とこのことわざは語っています。

若い頃の色々な経験がその後の人生の大きな糧となると言われても、経験を積んでいる途中の者にとってはつらいことや納得がいかに落胆することも多いでしょう。

しかし、それを乗り越え、はねのけていけるのもまた若さなのです。ですから、若いうちは何事も勉強と思いたくさん「打たれる」ことを厭わないでほしいと思います。

「鉄は熱いうちに打て」の「熱い」という言葉には、温度が高いという意味だけではなく、「熱い気持ち」「熱い眼差し」など、関心を持っている状態や感情が高まっている状態を表す意味もあり、「物事はそれが注目されていたり問題になっている時にこそすぐさま処置を講じる」「機を逃すな」という趣旨もこのことわざにはあります。

最近の言葉で、英語が苦手な日本人が海外旅行に出掛け、帰ってきた途端に英会話を習い始めることを「成田決心」と言ったりしますが、これはまさに「鉄は熱いうちに打て」ということわざを実践していると言えるかもしれません。